

ศิลปากร

20

นิตยสารรายสัปดาห์เดือนธันวาคมกรมศิลปากร

ปีที่ ๑๔

เล่ม ๕

มกราคม

พ.ศ. ๒๕๑๔

สารบัญ

ปีที่ ๑๔ เล่ม ๕

มกราคม

๒๕๑๔

๑. สารบัญเล่มนี้ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ หน้า ๑
๒. พระราชพิธีรัชดาภิเษก พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ (ตอน ๒) กองจดหมายเหตุแห่งชาติ ,, ๒๐
๓. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ ,, ๔๖
๔. เรื่องพระราชมณเฑียร พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร ,, ๕๕
๕. คำอ่านศิลาจารึก อักษรไทยปักขาม และภาษาไทย จ.ศ. ๘๕๕ เกม มีเต็ม อ่าน ,, ๑๑๕
๖. ข่าวสภากาชาด ,, ๑๒๐

SILPAKON

Vol. 14

January, 1971

No. 5

CONTENTS

1. "San Somdet" (Letters Between Their Late Royal Highnesses
Prince Naris and Prince Damrong)	Page 1
2. The Silver Jubilee of King Chulalongkorn (Part II)
by National Archives Division, Department of Fine Arts	„ 20
3. Report on the Official Inspection in Southern Provinces of Prince Damrong,
B.E. 2439
by National Archives Division, Department of Fine Arts	„ 46
4. The Story of Rama
by H.H. Prince Dhaninivat Kromamün Bidyalabh Bridhyakorn	„ 95
5. Reading and Explanation of Thai Inscription in Thai Fak Kam Characters,
B.E. 2040, from Buddhist Hall, Tambon Chang Khlan, Amphoe Muang,
Changwat Changmai
by Toem Meetem	„ 115
6. News from Icom	„ 120

คำอ่านศิลาจารึก

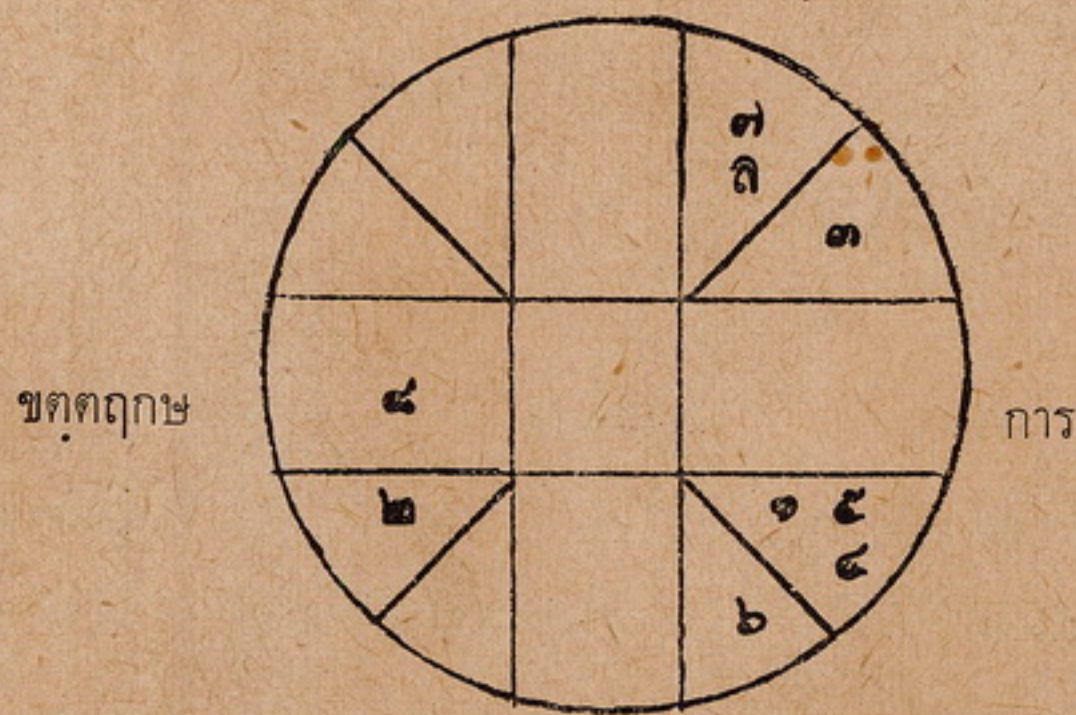
อักษรไทยฝึกขามภาษาไทย จ.ศ. ๘๕๙

ได้มาจากพุทธสถาน ตำบลช้างกลาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ปัจจุบันจารึกอยู่ที่พุทธสถานชั้นบน จังหวัดเชียงใหม่
วัตถุที่จารึกเป็นหินทราย สีแดง

ขนาดกว้าง ๔๔ ซม. สูง ๖๗ ซม. หนา ๘ ซม.

นายเทิม มีเต็ม อ่าน

นายประสาร บุญประคอง ตรวจแก้และอธิบายคำ

ด้านที่ ๑

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑. // ศรีสวัสดิ์สะทิมี่จุลเสกกราชไค

๘๕๙

๒. ตัวในปีมะเสงไทวันเมิงไสเดินสาม

๓. แรม ๖ คำวัน ๕ ไทวันเปลึกชะงา

ญามว

// ศรีสวัสดิ์ มีจุลศักราชได้

๘๕๙ (๑)

ตัวในปีมะเสง ไทวันเมิงไส้ (๒) เดือน ๓ (๓)

แรม ๖ คำ วัน ๕ ไทวันเปลึกสง่า (๔)

ยามว—

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

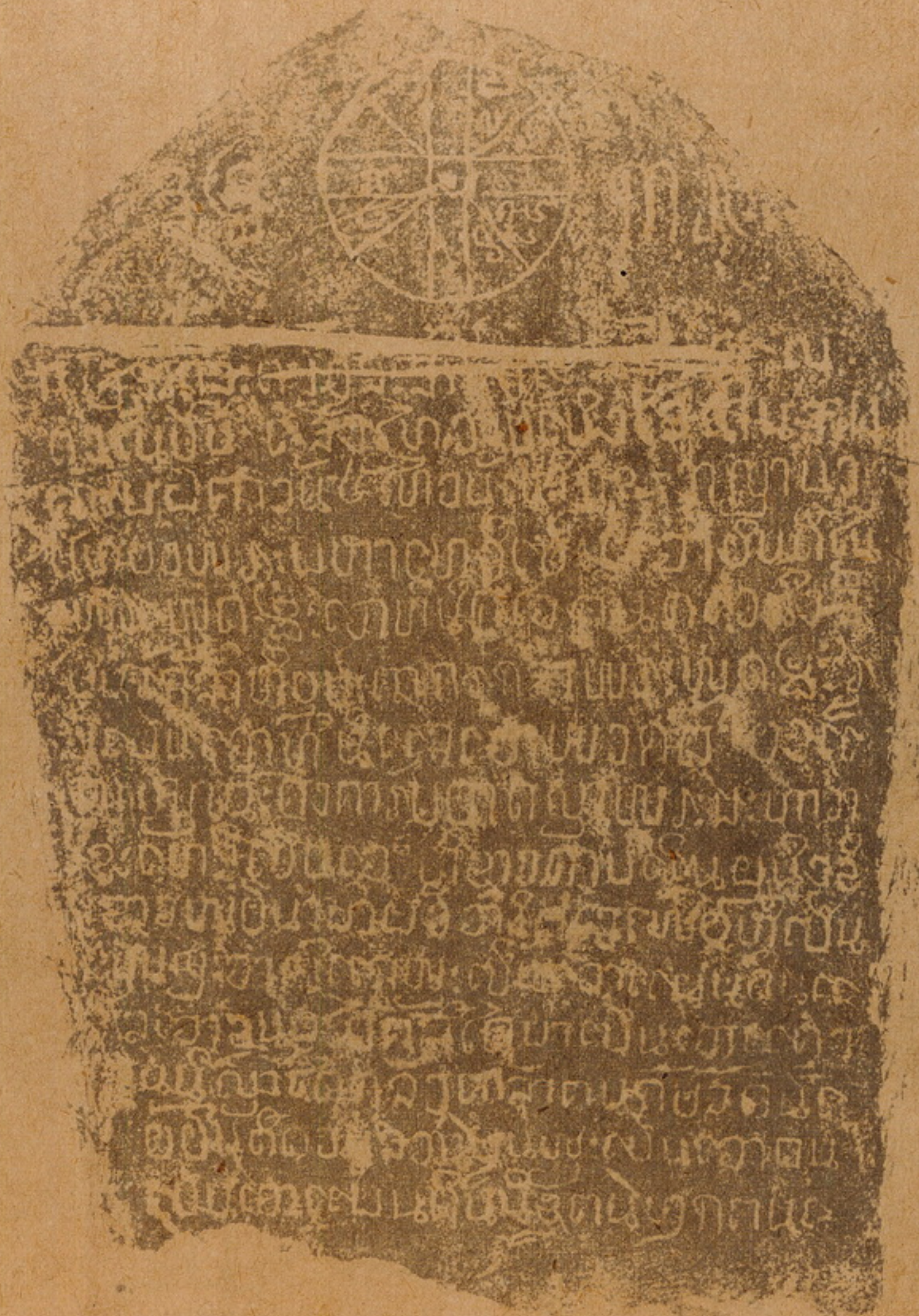
๔. นัทยงพระมหาเทวีเป็นเจ้ายินดีใน	นเทียง พระมหาเทวีเป็นเจ้ายินดีใน
๕. พระพุทธเจ้าที่นี้คือไวกนกรวหนึ่งซี่	พระพุทธเจ้าที่นี้ ก็ไวกนกรวหนึ่งซี่
๖. พนัร็กสาหืออุปถากรรักสาพระพุทธรู	พนัร็กสาหือ (๕) อุปฐากรรักสาพระพุทธรู—
๗. ปเปนเจ้าที่นี้แลเจ้าพวกตองแ	ปเปนเจ้าที่นี้ แลเจ้าพวกตองแ—
๘. ตมญานะกงการับอาคญาพระมะหารา	ตัมญานกงการับอาชญาพระมหารา—
ชเทวีเปนเจ้าหือชางคาบเรินผุหนึ่งซี่	ชเทวีเป็นเจ้าหือชางคาบเรินผุหนึ่งซี่
๙. ชาวหนอยนำมาฝังจารึกไวเพื่อหือเปน	ชาวหนอยนำมาฝังจารึกไว้เพื่อหือเป็น
๑๐. บุนญะจำเร (น) แกพระเปนเจ้าแผ่นดินแ	บุญจำเรญแก่พระเป็นเจ้าแผ่นดิน แ—
๑๑. ลเจ้าขุนผุโคตนาโคมาเปนเจ้าแกส	ลเจ้าขุนผุโค ตนาโคมาเป็นเจ้าแกส—
๑๒. (ถา) นนีญาโคกลัวเกล้าคนกัปัดนี้	ถานนี้ อย่าได้กลัวเกล้า (๖) คนกัปัดนี้—
๑๓. (ถ) ยยินดีทวยสวณบุนพระเปนเจ้าตน	ถย ยินดีทวยสวณบุญพระเป็นเจ้า ตน
๑๔. เปนเจ้าแผ่นดินนี้ชุกนทุกคน	เป็นเจ้าแผ่นดินนี้ชุกน (๗) ทุกคน—
๑๕. (เล) ๖/๕ ๐๐๐๐๐	เล ๖/๕ ๐๐๐๐๐

ด้านที่ ๒

คำจารึก

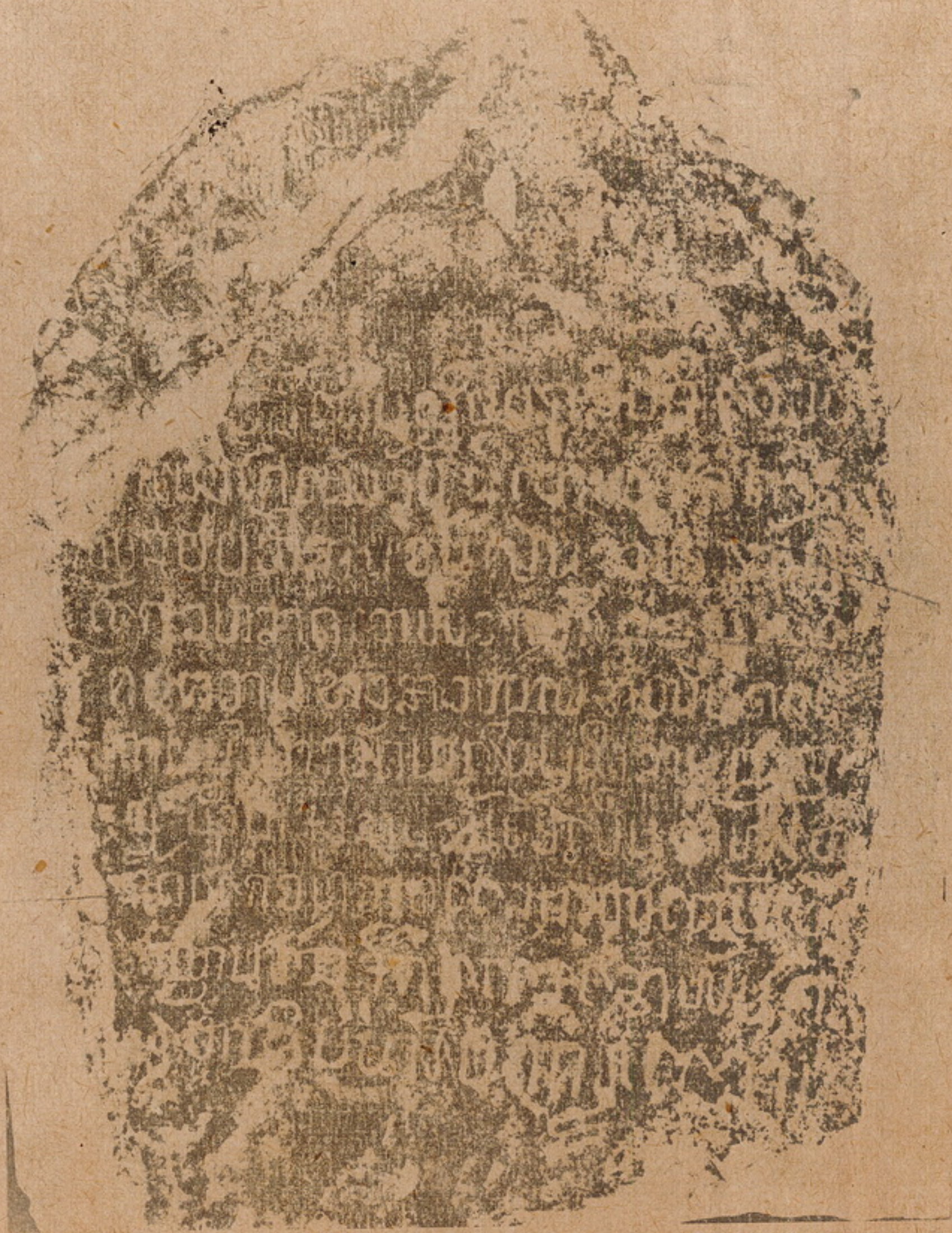
คำอ่านปัจจุบัน

๑. (ปีรวา) ยสี่เดินญีออกสิบสี่คำวัน	ปีระวายสี่(๘)เดือนยี่(๙)ออก(๑๐)๑๔ คำ
๒. วัน(ไท) เมิงโกเมงวัน ๖ ญาม ... คำ	ไทยเมิงโก(๑๑)เมิงวัน ๖ ยาม ... คำ
๓. พลอยหือหลานอันเปนชาพระวัด	พลอยหือหลานอันเป็นข้าพระวัด
๔. แก้วหลาดเจ้าพวกหือนายชื่อนัน	แก้วหลาด เจ้าพวกหือนายชื่อนัน
๕. .คนกวานชางสาขหมายชาหมินตง	.คนกวาญชางสาขหมายชาหมินตง —
๖. ถาผุหนึ่งปากรรักนาเรินผุหนึ่งลานผุ ญา	ถ่าผุหนึ่ง ปากรรักนาเรินผุหนึ่ง หลานผุย่า
๗. ผุหนึ่งมาสกลานนั้นไวเปนชาพระเจ้า	ผุหนึ่งส่งหลานนั้นไว้เป็นข้าพระเจ้า
๘. วัดแก้วหลาดแลมะหาเถรเจ้า	วัดแก้วหลาด แลมหาเถรเจ้า
๙. ญานรังสีก็รู้แสเขาพันัก	ญาณรังสีก็รู้ แสเขาพันัก
๑๐. รุหาสิบนารอดก็รู้แล //	รู้ ห้าสิบนารอดก็รู้แล //

ด้านที่ ๑

ศิลาจารึกพุทธสถาน ต. ช้างกลาง อ. เมือง จ. เชียงใหม่

ด้านที่ ๒

[ศิลาจารึกพุทธสถาน ต. ช้างกลาน อ. เมือง จ. เชียงใหม่]

อธิบายคำ

(๑)	จุลศักราชได้ ๘๕๙	=	พุทธศักราช ๒๐๔๐
(๒)	เม็งไส้	คือ	เม็ง = จัตวาศก, ไส้ = ปีมะเส็ง, เป็นปีมะเส็ง
จัตวาศก ของไทยภาคเหนือแต่ตรงกับปี
มะเส็งนพศก ของไทยภาคกลางเพราะวิธีนับ
ศก ของไทยภาคเหนือ น้อยกว่าของไทย
ภาคกลาง ๕ ปี เช่น ๖ (หรือ จศก) ของไทย
ภาคกลาง = ๑ (หรือ เอกศก) ของไทย
ภาคเหนือ ในที่นี้จึงอ่านว่าเม็ง = จัตวาศก,
ไส้ = ปีมะเส็ง เป็นปีมะเส็งจัตวาศกของไทย
ภาคเหนือ
(๓)	เดือน ๓	คือ	เดือน ๓ ของไทยภาคเหนือ ตรงกับเดือน
อ้ายของไทยภาคกลาง
(๔)	เปลึกสง่า	คือ	ตรงกับชื่อศกและชื่อของไทยภาคเหนือ
เปลึกก็คือเบญจศก สง่าก็คือปีมะเมีย
แต่ในที่นี้เป็นชื่อวันของไทยชนิดหนึ่ง ซึ่ง
เอาศก ๑๐ ศกที่เรียกว่าแม่วันไทยหรือแม่มื่อ
และเอาปี ๑๒ นักขัตร์ที่เรียกว่าลูกวันไทย
หรือลูกมื่อมาใช้เป็นวันเรียกว่าวันไทย
หรือมื่อ
(๕)	หื้อ	=	ให้
(๖)	กลัวเกล้า	=	คลุกคลี หรือปะปน
(๗)	ชู้คน	=	ทุกคน
(๘)	ระวายสี่	คือ	ระวาย = ตรีศก, สี่ = ปีมะโรง เป็นปีมะโรง
ตรีศกของไทยภาคเหนือ แต่ตรงกับปีมะโรง
อัฐศกของไทยภาคกลาง
(๙)	เดือนยี่	คือ	เดือนยี่ของไทยภาคเหนือ ตรงกับเดือน ๑๒
ของไทยภาคกลาง
(๑๐)	ออก	=	ข้างขึ้น, ขึ้น
(๑๑)	เม็งไก่อ	=	เป็นชื่อวันของไทยชนิดหนึ่ง